

AMIBEN AZ ÖRDÖG LAKIK

A négyütemes benzinmotor makacs erőlködéssel cibálta a vörösre festett hatalmas cséplőgépet. Kegyetlenül köhögött, mintha a tüdejét akarná kiköpni s magasba meredő kipufogócsövén át kékesfekete füstcsomókat pökdösött az ég felé.

Schneider úrnak, a gépésznek nem volt pillanatnyi nyugalma sem az ördögien csintalan gépezet mellett. Hol egyik oldalán csavargatott egy rézkarikát, amitől csökkent a köhécseles, hol a gépezet tetején táncoló víztartályt nézegette lábujjhegyre emelkedve, majd pedig a nagy nekilendüléssel forgó két veszedelmes kerék közé dugta be bozontos fejét, s egy vésőféle vasdarabbal piszkálgatta a dugattyút, amelynek burkolatán vastagon lerakódott az olajjal keveredett kásás por. Ilyen lázas tevékenység és folytonos sürgés-forgás közepette természetesen Schneider urat is belepte az olaj és a por. Sapkája alól csapzott tincsekben buggyant ki a haja, s az alápergő izzadságcseppek mocskos csíkokat hasítottak arcán. Olykor szeméhez kapott, és hevesen dörzsölgette feketén fénylő kezefejével.

Az etető – derékig elsüllyedve – úgy állt a cséplő tetején, mintha bronzból faragták volna oda. Olykor hátrapillantott, s porlepte szürke arcát a motor felé fordította. Vakarózva dörzsölte testéhez az ingét meg a gagyáját, annak jeléül, hogy veszettül csípi, égeti az izzadság. Egyszer pillanatra meg kellett pihennie a munkában, hogy levegőt szippanthasson, mert már úgy érezte, fulladás környékezi. A kévék, amint a gyorsan forgó, bűgva zenélő dob nagy

étvággyal magába kapta őket, szinte füstölögtek a belőlük fölszálló portól. A gép tetején vasvillákkal dolgozó férfiak alig láthatták egymást.

Por... és por... és por...

És az a rettentő hőség! A föld olyan forró volt hogy föl kellett kapni a lábat, ha a meztelen talp a talajt érintette. A gép vasazása pedig, mintha tűzben hevítették volna...

De alighogy egyet lélegzett az etető, a gépész már is ordított fiatalos, messzire harsogó tenor hangján;

– Hát ingyen fogyasszam én a benzint, kérem!? Hát üresen járjon az a gép, az istenit a kezüknek!? Nekem ez így nem üzlet, kérem! – fordult az etető szilárdan magasba emelkedő alakja felé. Hátratolta törött ellenzőjű sapkáját, ujjaival beletúrt a hajába, mélyen benyúlva a sapka alá, s közben grimaszt vágva elfacsarintotta a száját. Már a gép túlsó oldalán termett egy ugrással, és ott igazgatott szünni nem akaró buzgalommal.

Egy-egy ilyen dühödt, serkentő kiáltás néha épp az ellenkező hatást érte el. A dolgozók feléje fordultak, mintha a gépész szavaira figyelnének, arcukról törülgették a verejtéket, és foguk közt, elrejtőzve karjuk mozdulata mögött, káromkodva sziszegtek zúgolódtak. Kibírhatatlan ez a gépész, ahogy üzi, hajszolja az embereket a munkában! Nohiszen, csak volna még egy cséplőgép a faluban! Vagy ha más községből szegődtehetnének gépet a csépléshez! Akkor ugyan rozsdá emészthetné tőlük a Schneider úr masináját!

Az asszonyok szemében még inkább kiolvasható volt a tehetetlen gyűlölet, amint a gépészre sandítottak. A kazalrakók sajgó dereka is kiegyenesedett pillanatra: ők is reszkető kézzel törülgették homlokuikat, villájuk nyelére támaszkodva báméskodtak a gépészre, akinek magas felhangja és a gépje is azzal a szakadatlan köhécseléssel egyaránt ellenszenves volt, Izsák pedig, a módos Derzsi legény fia, aki csupán önszántából segített a cséplésnél Mártonéknak – noha nem egészen önzetlenül, hiszen ezzel is szokni akar ehhez a gazdasághoz –, s aki erejét fitog-

tatva állott be a kazalrakók közé a nehéz munkába, olyan magafeledten bámult le a gépészre a villája nyele mellől, hogy szinte-szinte beleszédült, s mármár megtántorodott.

A nagy hangú gépész az utolsó szavakat röppen-tette szét a levegőben, s kezében a franciakulccsal, lehajolt. Mári, a gazda leánya épp akkor perdült ki a ház sötéten ásitó ajtaján. Feltúrt kötényében óriási kenyeret hozott, s az úgy kandikált ki onnan, hogy aki látta, annak nyomban megkordult a hasa. A leány kezében litres üveg, teli pálinkával, s mellette széles pengéjű kést szorongatott.

Délután ötre járt az idő. Jóllehet a nap perzselő korongja már nyugat felé hajlott, a hőség mégis megrekedt a házak közt, izzott minden, mintha lángragyúlt volna a világ. Messzi valahol, a havas kékbe olvadó csúcsai fölött fehér felhőpamacsok kúsztak az égen, mely egyébként tiszta volt.

Uzsonna ideje ez a cséplőgép körül dolgozóknak. S lám, alighogy megjelent a leány a litres üveggel, máris feléje fordultak a szemek. A cséplő felvissított, elárulta, hogy az etető elfelejtett kévét vetni a dobba.

A gépész a dob vinnyogására összerándult, majd kiegyenesedett, s ismét ordítani és káromkodni akart. De mielőtt elhagyta volna torkát az első hang, Mári hatalmasat suppanzott öklével a hátára. A gépész megfordult, elvigyorodott, kicsillantva maszatos ábrázatából fogai fehérségét. A leány száján is kacagás gyöngyözött. Fejüket közel dugták egymáshoz, és valamit évődve beszélgettek. Persze a szavakat elnyelte a benzinmotor folytonos köhécselése és a cséplő diadalmos bűgása. A gépész kétszer-háromszor belehadonászott hosszú, vékony karjával a levegőbe, betúrt ismét a sapkája alá, aztán egy hirtelen mozdulattal Mári felé kapott. A leány ügyesen kifordult, miközben hasán harangozott a kenyérrel teli kötény. Ettől még harsányabb nevetés csendült. A pálinkásüveg is magasba emelkedett. Az emberekben meghült a vér, mert ha a leány a gépészhez vágja, vége a jó torokmosogatónak! De nem, erre nem került sor. A gépész az ujjával fenyegetett, majd a masina felé fordult,

megcsavarta a rézkarikát, s a mérges kis vastömb néhány gyérülő köhintés után magamegadón lehelte ki utolsó erejét.

A dolgozók, nők és férfiak, szutykosan, porosan, rendetlen öltözetükben, lézengve gyülekeztek. A szalmakalapok alatt dörzsöltek a kérges, reszkető kezek, a fehérnépek leoldozták fejkendőjüket, és a hajukat igazgatták. A por behatolt a hajzat alá, és csípte a fejbőrt.

A vigyorgó gépész elsőnek hajtott föl egy csordultig töltött poharat. Kimeredt tőle a szeme, s keze pillanatra megállt a levegőben, amint a poharat visszanyújtotta a kínálgató leánynak.

– Miért nem megy bé a házba? – súgta oda neki Mári, most már nem nevetgélve, hanem komoly s kissé bizalmaskodó hangon. Közben mélyen belenézett a fiatal Schneider úr kék szemébe. – Odabent jó hűvös van...

– Nem lehet – hártotta el a kérdést a fiatalember.

– Pedig édesapám is várja...

– Nem lehet – legyintett a másik. – Sok a dolog. Sietni kell. Másutt is várják a gépet. Meg aztán ezek a lusta parasztok... Egy pillanatra sem veheti le róluk az ember a szemét...

Mári kitöltötte a második pohárral is, s maga elé tartotta.

– Édes pálinka is van odabé. Anyám készítette, házilag. Jó köményes.

Schneider úr felhajtotta az újabb pohár tartalmát is, csettintett a nyelvével, és grimaszt vágott. Szemét behunyta:

– Ez is jó, megteszi a magáét... Innen nem lehet elmozdulni egy pillanatra sem. Mintha a falu minden munkakerülőjét összegyűjtötték volna itt nekem! Ezek csak állingálni meg vakarózni szeretnek! Ha egy pillantást vet félre az ember, a gép már üresen jár. De én majd megszoktatom őket a munkára! Majd potyára járatom nekik a gépet, s fogyasztom a drága benzint! Kilója hat lej!

Mári, huncut mosollyal szája szélén, korigálta.

– Nem kilója, hallja-é, hanem literje.

– Kilója! Ezt így mondják szakszerűen.

– De azért most bémehetne a házba. A gép áll. Édesapám is bent van, s magát várja.

A gépészt fölbátorította az invitálás.

– Hát maga? Maga nem jönne bé? – nyúlt ismét a leány felé.

De mozdulatát megzavarta egy hang, amely közvetlen az ő közeléből csapódott a füléhez, jó erősen megnyomva a szavakat:

– Ördögi masina ez!

Schneider úr megrezzent, s fél fordulatot tett a hang irányába. Derzsi Izsák, a legény állt a közepében, s izzott a szeme, ahogy a gépészen tetőtől talpig végigsétáltatta tekintetét.

Szállingóztak az emberek, és körülállták a pálinkát töltögető leányt. Szemük sarkából rosszindulatosan sandítottak a vékony párát pipáló fekete vastömeg felé. Derzsi Izsák ölbefont karokkal körüljárta a gépet, nézegette, méricskélte, s hogy nagyobb nyomatékot adjon csodálkozásának, csóválta a fejét. Miután elhalt a motor pökdösése és a cséplő szédítő duruzsolása, a csend siketítő lett:

– Ördög lakik ebben a masinában, mondom – szólt a legény, megtörve a csendet. – Ördög! De még abban is, aki ennek a tudományát hordozza!

– Az – hagyta rá egy idősebb férfi, aki épp letelepedett Izsák mellett egy lapos kőre, és igyekezett kirázni agyája szarából a szúrós polyvát.

A pohár körbejárt.

Valaki szaporán szelte a kenyeret, majd kézről kézre adták a kést. Mindenki hallgatott. Elnyűttek, fáradtak voltak a dolgosok. A férfiak, csontjaik pihentetésére, ülőhely után nézdelődtek, árnyékot keresve, ahol kigombolhatják mellükön az inget. Az asszonyok hosszú sóhajtásokkal igyekeztek könnyíteni fáradtságukon.

Hanem a gépésznek Derzsi szavaira egyszerre fölcilliant a szeme. Ott is hagyta Márit, s fejét gögösen

hátraszegve, a géphez lépett. Tenyerével fölényesen rácsapott a hűtőkészülékre, és vidáman fölkacagott:

– Bizony. Jól mondja. Nehéz tudomány ez. Azaz-hogy komplikált, ahogy szakszerűen mondják. Ezt hiába is magyaráznom maguknak, úgysem értenék meg.

A kenyér és a kés meg a pohár már messzire járt, valahol az összeverődött csoport hátulsó körében. Reszkető kezek törték a puha, friss kenyeret, és möhön dolgoztak a rágóizmok.

– Nohát, nohát, mendegél? – szólt valaki a háttérben.

A gépész megfordult, mert fölismerte a gazda hangját. Mári apja, köpcös kis ember, mélyen szemére húzott szalmakalappal, pipáját áttolta szája egyik szögletéből a másikba. Arca csupa mosoly volt és kedély. Szemei is nevettek, egész lényéből sugárzott az elégedettség. Figyelmeztette a leányát:

– Csordultig töltsed azt a poharat, te leány, ne sajnáld. S hadd vágjon mindenki kenyeret akkorát, amekkora kell. Eresszed csak neki a kést, Józsi fiam, bátran, ne sajnáld, nem a tiédet eszed, nekem te ne spórolj! Nocsak, no, látom, estére befejezzük. – Szemét az égre emelte, és tekintetével végigsöpört a halvány szürkében izzó mély boltozaton.

A gazda elégedett volt, jókedvű.

A gépész vette át a szót. Nem bírta, hogy ne ő legyen a beszélgetés központja. Derzsi Izsáknak magyarázott, de úgy fordult, hogy a gazda is mindent halljon. Dicsekedett, bölcsködött:

– Lássá, ez itt a benzintartály. – Könnyedén végigsimított az olajos vason. – De tiszta hiába magyarázom maguknak, ezt meg kell tanulni. Az első ütemre – tudniillik ezt a gépet négyütemű benzínmotornak hívják –, tehát az első ütemre szívódik a benzin ezen a csövön át, ni. Látja? Ezt a kis vékony rézcsövet... A második ütem a komprimálás, de minek is mondom? Ezt maguk nem értik, ez szakszerű kifejezés... Aztán itt van, ni, a gyújtófej, s ezen belül a hengerfej.

A gép első részéhez került, taszigálta a sapkáját; keresgélte a szavakat, hogy minél közérthetőbben magyarázza meg a motor működését. Erősen erőt vett rajta az oktatási szándék.

– A harmadik ütem, ami a legfontosabb, az maga a gyújtás... Na, de el is felejtettem a karburátort, ami... vagyis... de hát hiába is mondom, ezt maguk nem értik, ez is szakszerű kifejezés... A negyedik ütemre történik a kipufogás, értik? Aztán ez itt oldalt az úgynevezett vezértengely, ami... – s most rácsapott a hűtőköpenyre. – Ebben pedig víz van, ha nem tudnák, víz, ami a hengert hűti. A hengerben van a dugattyú. S ez itt elől a gyújtómágnes. De hát kár vesztegetni a szót...

A magyarázat elől néhányan már megszöktek. Mit érdeklí őket a Schneider úr gépje?

Derzsi Izsák sem értette a furcsa idegen szavakat, már nem is figyelt. A gépész karját nézegette, amelyen fel volt tűrve a szürke háziszóttos anyagból készült ing ujja. Inas, izmos karja volt Schneider úrnak. S a legény azt gondolta, hogy nem tanácsos kikezdeni vele. Erős az, mint egy bika. Izmaikat nem szívja meg a testet-lelket őrlő kemény nyári munka. És ezek a kemény, inas karok Mári után kapdosnak, csak úgy, mintha egy legyet akarnának elfogni röptében. Láttá ő, amint kétszer is a leány után nyúlt. Keserű nyál gyűlt a szájában. Hiszen vannak a faluban Márinál módosabb leányok is, olyanok, akiknek az apjuk nagyobb és több földdarabon szokta megtartani szemléljét a dolgozók fölött. De ott a birtok a családfő halála után oszlani fog. Ami viszont Mártonék neve után díszileg a telekkönyvben, az mind erre az egyetlen leánygyermekre néz. Derzsi Izsáknak sincsen testvére, s az apja birtoka utolsó darabig reászáll, ha az öreg végleges álmra hunyja le a szemét...

Számolni kezdte magában, hol vannak a Mártonék földjei és hol az övék, s melyeket lehet összeszánítani, összeolvasztani, hogy akkora darab szülessék belőle, aminek csodájára jár a vidék...

S miközben számolgatott, összeadott, olvasztott képzeletében, a gépész karján az izmok játékát nézegetve, szeme gyűlölködő, vad izzással telt meg.

Schneider úr egyre magyarázott, belehevülve, mintegy élvezve a saját hangjának zengését, s igéző tekintettel nézett a gazdára, akinek föl akarta gyújtani az érdeklődését.

– De ez semmi! Hanem majd meglátják, milyen a traktor! Lényegében ugyanez, csak hogy annak nincsen lendkereke. Ez is szakszerű kifejezés, és meg kell tanulni a különböző motorok működését, hogy meg tudja érteni az ember. Fogadom, hogy maguk közül még álmában sem látott senki traktort! – Főlényesen, lekicsinylően mérte végig tekintetével azokat, akiknek még nem sikerült elszivárogniuk a hallgatóság soraiból.

– ...A különbség az, hogy ott több dugattyú működik... Majd meglátják a jövő nyáron, addig megveszem a traktort, s ezt a rossz tragacsot eladom, ott egye meg a fene, kiszolgált már ez engem, eleget kerestem nekem... S aztán még a télen megházasodom a traktor örömére!

Amint ezt kimondta, sokat jelentő pillantást küldött a gazda felé, mintegy elvárva, hogy az is helyeslően rábólintson.

– Az apósom is fog segíteni, mert én olyan leányt viszek a házhoz, hogy legyen nekie mit aprítani a tejbe, legyen mivel beszállni nekie a traktorvásárhoz! A traktor jövő nyáron már háromszor annyit fog keresni, mint ez a kivénhedt, özönvíz előtti szerkezet... Sokan a földben reménykednek, csak hogy szaporodjék a holdak száma. Mit a föld? Fenét! Az már lejárt! Most a gépet kell megragadni! Az keres, az hoz a házhoz. Megtölti a hombárokát. Nem a föld! A gépet még a jégeső sem veri el! Egy jó traktor megér száz hold szántót is! Gép kell, ez a jövő, ezen lehet keresni! – Olyan szenvedéllyel hadonászott, hogy az arca is kipirult, égett a szeme, kigyúlt egész lénye. Felvillanyozódott a nagy tervektől, a gép kínálta lehetőségek magukkal ragadták képzeletét, s mohón lélegzett, táguló orrcimpákkal. Valami hatal-

masat akart mondani, de nyilván nem talált rá szavakat, s végül is lelkesedése egy lemondó kézlegyintésbe fült:

– De hát minek is mondjam? Maguk a földnek a rabszolgái! Ezt úgysem értik!

Derzsi Izsák is szeretett volna odébbállni. De a gépész előadása megfogta, nem engedte. Hol Schneiderre, hol az öreg Mártonra pillantgatott. Felforrt az ő vére is, és köddel borította el az agyát. Ő is számolt. Összeadta a saját holdjait a Mártonkéval, képzelete szélesen kitárulkozó, aranykalászkokat, vörös pipacsokat és kék búzavirágokat ringató végtelen kiterjedésű földeken kalandozott. Ostobaságokat beszél Schneider. Mit egy traktor? Száz hold föld! – s egyre kízóbban égette valami az agyát, marta a szívét. Ha még a télen sikerülne nyélbeütni Márival az esküvőt, tavasszal már elszánthatnák a barázdákat a két család birtoka között... Nekik csak egy gyermekük születne, többet nem engedne a feleségének, ha nem arra az egyetlenre szállna majd az egész vagyon s az is úgy házasodna, hogy ismét összeadódjék két gazdaság... Ki lenne nagyobb gazda a faluban nálánál? Hát két faluban? Hát húszban? Ki, hadd lám!?

A gép? A traktor? Miket handabandázik összeviszsa ez a szószátyár Schneider! Milyen nagyra van a gépjével! Még versenyezni akar a földekkel! Na hallj csak oda, te!

És ajkai makacsul összecukódtak, szorította a fogát dühében. Ökölbe szorult a keze is. Harag és gyűlölet öntötte el egész testét-lelkét, amint a fekete vasból öntött kis ördögre nézett, a nagygazdák versenytársára, az álmok összekuszálójára.

Az ördög lakozik abban a masinában!

...Hanem a gépész kemény fickónak látszik, azal nem tanácsos kikezdeni...

De a következő pillanatban összerezsent és fölriadt, mert újra csattant a gépész éles, parancsoló hangja:

– Hát ingyen fizetem én a benzint? Az én időm drága, nem mint a maguké! Mennyi idő kell maguk-

nak, hogy megtömjék a belüket? Ki fizeti meg nekem, ha álldogálnak maguk, és lopják az időt? Az idő pénz! Pénz!

Valaki nagy nekidurálkodással belekapaszkodott a lendkerékbe, meghajtotta, és nehézkes ragaszkodással már köhögött is a gép. Megcsattantak a szijak, mintha óriási tenyerek verődnének össze. Halk, egyre erősödő duruzsolással morogni kezdett a cséplő. akár valami duzzogó szörnyeteg, és a dobba becsúsztatott első kévékből hatalmas porfelhő csapott föl.

...Mire Máriéknál befejezték a cséplést, az alkony sejtelmes árnyai ellepték már a völgyet, s a nyugati égbolt fölött kószáló felhők szélén kihunyóban volt a lángolóan rózsaszín csipke tűzvészre emlékeztető fénye. Azonban a gépek elszállítása a harmadik szomszédba, ahol másnap kellett volna folytatni a munkát, reggelre maradt. Semmi értelme, hogy az egyre sűrűsödő szürkületben bajmólódjanak a cséplő elvontatásával, hiszen a kereke könnyen belezötytyenhet egy leselkedő gubbenőbe vagy árokba, s csak baj származik belőle. Az emberek is fáradtak, estére sietnek haza, ellátni otthon az állatokat.

A gépész az olajfoltos, kopott ponyvavászonnal jól betakargatta a masinákat. Kétszer-háromszor is körüljárta azokat s nagy gonddal vizsgálta, hogy rendben van-e minden. Felnézett az égre: nem felhőzik-e? Arra is gondolni kell, hogy eső eshetik éjszaka, hiszen a nyári záporok még augusztusban is sokszor váratlanul törnek a falura.

Sehol semmi hiba, semmi mulasztás...

A gépész a gazdával vacsorázott. Közben Máriával kötődött, évődött. Azt a piros szalagot firtatta, amit a leány a hajába kötött estefelé. A félig civakodó, félig mókázó modor egyik formája volt a széptevésnek. S a fiatalok szeme néha olyan kitartóan pihent meg a másik tekintetében, hogy azt a szülőknél is észre kellett venniük.

Schneider úr sokat beszélgetett a gazdával a traktorról, és folyton tervezgetett, álmokat szőtt arról, hogy eladja a jelenlegi benzinmotort, aminek az ára kiállja a traktor vételárának egy részét. Mindegyre

nyugtalanul feszengett, mint akinek nem elég a szék. Küszködött a terveivel. Szeme tűzben égett. Aztán hosszasan búcsúzkodott, különösen a Mári kezét szorongatta félreérthetetlenül, s csak nagy későre csukta be maga után az ajtót.

A gazda pedig, a Mári apja, azután szótlanul eltűnődött, hogy mennyivel másabbak ezek a fiatalok, mint ők voltak a maguk idejében. Ezek nem szereztek a földet, elidegenedtek tőle. A gép kell nekik. Hiába, változnak az idők, és változnak vele az emberek! Új nemzedék nő, más álmokkal, más célkitűzésekkel, más igényekkel.

Úgy vette észre, hogy a leánya is szívesen rajtafelejtí szemét a gépészen...

*

Reggel – alig pitymallott még, s a pacsirta első dalát zengte a magasban a fák sötétzöld koronái fölött – négy izmos, nagy csontú fehér ökör várakozott az udvaron, nyakukban járommal, hogy utánuk akasszák a gépeket, és elvontassák azokat a csépléssel soron következő gazdához.

Frissen, jókedvűen érkezett meg a gépész.

Mári a közelben álldogált, és várta, hogy valaki kiemelje a kerekek alól a biztosítékot.

A nap még nem kelt fel. Felhőtlen idő ígérkezett, újra a tegnapi rekkenőség, amitől felfő az ember agya.

Ahogy a gépész megérkezett, a leány is kimozdult álló helyzetéből, közelebb lépett, s kezét fogott vele, ránevetett. Aki a cséplő kerekei alá biztosítéknak odaillesztett talpfák kiszabadításával foglalkozott, hajoltában hátralesett, s megállapította magában, hogy ezek is már jól megértik egymást...

Aztán a fiatal Schneider úr a letakarva gunnyasztó motorhoz lépett, s lerántotta róla az ócska, zöldesbarna színű ponyvát. De ebben a pillanatban kövé is dermedt a gépész! Nemcsak a nevetés halványult el az arcán, de olyan iszonyatos megdöbbenéssel bámult maga elé a motorra, mintha halottat pillantott volna meg.

A dermedtség csak az ujjaiban oldódott föl lassanként, amint fokozatosan ökölbe szorult a keze és elfehéredett.

– Azt a fényes úristenit! – üvöltötte el magát állati hangon. A fejéhez kapott, nagyot nyelt, mert úgy érezte, hogy a torkát markolták meg. Olyan volt az arca, mintha egyik pillanatról a másikra meghibbant volna.

– Jaj, azt a keserves...

Mári is közelebb lépett, s félénk kíváncsisággal, döbrent arccal előrehajolt. Látni akarta, mi történt.

A férfi durva, erőszakos mozdulattal félrelökte.

A leány megtántorodott, és segélykérően kereste tekintetével az apját. Az távolabb az ökröket hajtó fiúval beszélgetett.

A gépész káromkodott, és tépte dühében a haját. Mintha esztét vesztette volna.

Mindenki feléje fordult.

A gazda összeráncolt homlokkal, elképedve sietett a géphez.

A vezértengely, amelyről olyan fölényes tudálékos-sággal magyarázott tegnap a nagy álmokat szövögető Schneider, ketté volt törve. A hűtőköpeny öt helyen is megrepedt, és eltörve a dugattyúkar, el minden cső, amelyeken a benzin tette meg titokzatos útjait, hogy köhögésre ingerelje az ördögös kis motort.

A törések mellett erőszakos beavatkozás nyomai látszottak, ütések, horpadások mindenfelé...

Ezt a gépet már legfennebb ócskavasnak értékesítheti a tulajdonosa. A gazda titokban elmosolyodott. Bár őszintén sajnálta a történeteket, mégis egy kis káröröm vibrált a lelkében: lám, mégiscsak többet ér a föld! Azt még a jégeső vagy a fagy és szárazság sem semmisítheti meg végérvényesen! A föld kiheveri. De a gép?

Sercintett egyet feléje.

Csókfalva, 1935